

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII

Ч. 132. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 9-го червня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 132. Jersey City, N. J., Friday, June 9, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ В'єрґен 4-0237, — Тел. У. Е. Соммер 4-1014. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРИВИТАННЯ КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ

НАПАГАРА ФОЛС. — Королівський поїзд, зложений з 12 вагонів, переїхавши міст, що розділяє Канаду від Злучених Держав, зупинився точно на тій місці, де королівський вагон стрівся з розстеленим диваном, на якому стояла американська делегація з англійським амбасадором. Із вагону виступив король, якому амбасадор Ліндсей представив секретаря Кордела Гола, що зчегри виголосив привітну промову. Король і королева були веселі і балакучі. Король зраджував деяку втоми, а королева, не звертаючи уваги на довгу подорож, виглядала, начеб тільки що виїхала з дому. Сотки тисяч людей вийшли повитати англійського короля. Це перший раз в історії англійський король станув ногою на землю Америки, що колись була англійською колонією, а від 160 літ є незалежною державою. З Найагари королівська валка удалась до Вашингтону, де наступлять ширші приняття.

ЧУЖІ НАЦІ НЕЗАДОВОЛЕНІ ЗО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Представник чужих павільонів на Світовій Виставі в Ню Йорку, д-р Ніл Вен Ейкен, сказав, що всі, без винятку, чужі представництва крайньо незадоволені з адміністрації на Світовій Виставі і з тих клопотів, які вони мають з робітничими юніями. Незадоволення таке велике, що всі вони звинуть свої павільони на наступний рік, коли відносини цілковито не зміняться. А вже про іншу виставу на американській землі з участю чужинців не може бути й мови. Вен Ейкен говорив, що чужі держави взяли участь у тій виставі на запрошення президента Рузвельта. Отож вони сподівалися, що тут вони матимуть певне право екстериторіальності. Тимчасом їх обов'язують усі ті робітничі закони, що й американські фірми. А чужі держави, говорив він, хотіли в Америці показати своє мистецтво, свої оригінальні цінності, яких не могли виконати тутешні, хочби фахові робітники. Супроти того вони мусили оплачувати високі юнійні ціни тутешнім робітникам, які сиділи цілковито безчинно, а роботу виконували спроваджені з чужих країв фахівці. Бувало й таке, що спроваджені фахівці мусили працювати надобовязкові години. Тоді і місцеві робітники сиділи „овертайм" і діставали за сидження півтори платні.

ЗГИНУВ МЕКСИКАНСЬКИЙ ЛЕТУН.

ВАШИНГТОН. — Відомий мексиканський летун, Франсіско Сарабія, що відбув рекордову їзду між Мексиком Сіті і Вашингтоном, при повороті додому розбився. Його літак піднявся на хвилину вгору й упав у ріку Потомак коло Вашингтону. Сарабія згинув на очах жінки і дитини, а також кількох мексиканських приятелів, які кинулись у воду, щоб його рятувати. Та це не помогло.

ПАНІ РУЗВЕЛТОВА ВІДЗНАЧЕНА ЮНІЄЮ „ВОРКЕРС ЕЛАЙЕНС".

НЮ ЙОРК. — Не звертаючи уваги на критику, що ньюйорська юнія „Воркерс Елайенс" є вцілому контролювана комуністами і що навіть за державні гроші висилано для вишколу в пропаганді людей до Москви, пані Рузвельтова взяла участь у „конгресі права на працю", влаштованім Воркерс Елайенс, а навіть прийняла від цієї організації почесне членство.

ЛЯ ГВАРДІЯ ВЕЛИТЬ АРЕШТУВАТИ ЕРІКСОНА.

НЮ ЙОРК. — Хоч повітовий суд у Квінсі випустив відомого газарника Еріксона на волю, не знайшовши в його поступованні правової вини, посадики Ля Гвардія на адресу суду висказав кілька неприхильних висказів і звелів поліції його назад арештувати. При тім посадики заявили, що людей того типу не хоче мати в місті.

РАДИТЬ СКАСУВАТИ ТЮРМУ АЛЬКАТРАЗ.

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Мурфі, що їздив недавно на захід, заявив, що тюрму недалеко Сан Франсіско, побудовану на каміністім острові, треба скасувати. Бо злочинці там замкнені стають гіршими, ніж були передтим. Неприхильний ґрунт острова, брак урожайної землі, скали і вода довкруги пригноблюють 300 замкнених там злочинців і вони цілими часами не думають про ніщо інше, тільки про чергові злочини.

НЕВТРАЛЬНОСТЕВИЙ ПРОЄКТ ПЕРЕПАВ У КОМПЕТІ.

ВАШИНГТОН. — Проект нового неутралістського закону, що мав би прийти на місце теперішнього неутралістського акту та поширити права Уряду, перепав одним голосом уже в самім конгресовім комітеті заграничних справ. Ті, що є за повну ізоляцію Америки, вважають це своєю перемогою.

Англійський король Юрій VI.

ГОЛАНДСЬКІ ФОРТИФІКАЦІ.

Гурт журналістів у товаристві старшин звідів пограниччя Голландії, щоб пізнати стан оборонних укріплень. Працюють над ними, днем і ніччю, здовж цілого східного та південного пограниччя краю. Також голандське побережжя сильно укріплене.

ПРЕСТІЛ АТТИЛІ.

Італійський собор на острові Торчельо на одній із венецьких лягун святкує цими днями 1300-ліття своїх засновин. З цієї нагоди один з місцевих мешканців передав управі собору історичне крісло, що згідно з переказом належало до короля гунів Аттілі. Коли Аттіліа зайняв Італію, він вибрав собі як столицю острів Торчельо і звідти розсилав свої жорстокі присуди. Він сидів на широкому різьбленому каменному кріслі. Тепер цей престіл поставлять у соборі.

КИСЛЕ МОЛОКО УСУВАЄ ПЛЯМИ.

Кисле молоко не тільки дуже здорова їжа. Кисле молоко припадається й до чищення плям. Коли, наприклад, ваша одяга заляплена ржею, то можете легко вицистити її кислим (квасним) молоком.

ЧОМУ БІЛЬШЕ ХЛОПЧИКІВ У ЧАСІ ВІЙНИ?

Спостережено, що в часі війни родиться більше хлопчиків, як у мирних часах. До цього часу на це явище не було відповідного пояснення. Та саме цього року американський антрополог д-р Вільям Ф. Петерсен заявив, що в часі війни жінки змушені більше працювати, як звичайно. Це призводить до вдихання більше повітря, а з повітрям кисня. А збільшення кисня в тілі творить більше кислот у тілі. А присутність кислот у тілі впливає на запліднення так, що скоріше з такого запліднення можна сподіватися хлопчика, як дівчинки. Однак цей погляд Петерсена потребує ще більше наукових дослідів.

КАРАТИМУТЬ НАГАЯМИ!

На 350 польських суддів 250 заявили за те, щоб впровадити кару биття нагаями. І то публічно. І за хуліганські проступки по селах. Готові тепер змінити карний закон і цю кару впровадити в життя.

БАХІТ — НЕРЖАВІЮЧА СТАЛЬ.

Американський металургіст Оскар Б. Бах недавно видосконалив новий рід нержавіючої сталі. Цю сталь названо в честь Баха: бахіт. З бахіту можна все виробляти, що досі виробляли із звичайної сталі. Однак бахіт і не ржавіє і дешевший як звичайна сталь. З бахіту та асбесту можна буде виробляти будівельний матеріал. Такий матеріал має основу з асбесту і тільки тоненьку плівку з бахіту.

ЯК ВИЛОВЛЮЮТЬ ГЕЛІЙ.

Гелій то дуже легкий та негорючий газ, і тому надається до повітроплавства. В Злучених Державах та в Канаді він знаходиться у кількох місцях під землею. Є його трошечки і скрізь у повітрі. Щоб гелій можна відділити від решти повітря, то остиджують повітря до 300 ступнів нижче точки мерзнення на термометрі Фаренгейта. Від такого великого холоду повітря перемінюється в таку рідину, як от вода, а гелій таки остається й на дальше газом. Так відділений гелій збирають в окрему посудину і віддають на вжиток у повітроплавстві або для лікарських потреб.

МАЛІ КУРКИ НЕСУТЬ ВЕЛИКІ ЯЙЦА.

Один з англійських щоденників в Едмонтоні, Алта., одержав недавно з місцевості Ановей, в Альберті, два великі курячі яйця, що важать по 3 унції, а в обемі мають по 5 і пів ціла. Згадані яйця знесли дві малі курки, породи Гвайт Леггторн. Ці курки несли по 2 великі яйця кожного тижня в зимі, однак надіслані є найбільші, які вони знесли.

БУВШОМУ ПОСЛОВІ ЗАКИДАЮТЬ ХАБАРНИЦТВО.

На судовій розправі закинуто буюшому асемблїменові з Брукліна, Едвардові Моранові, що він, колись у ролі асемблїмена, переводячи контроль в ньюйорським таксіковим бізнесі, взяв від одної компанії за свою „чемність" \$35,000.

ВМЕРЛА ВІД ОБІМІВ.

У місті Моліні, в стейті Ілліной, сталася недавно сумна подія, коли 10-місячна дівчинка, Ненсі МекКріді, кинулася в обійми свого батька-лікаря, що прийшов додому, й пробіла собі червою операційним ножом, що припадково висунувся з батькової кишені. Д-р С. О. МекКріді каже, що він того дня вирізував операційним ножом нирив пацієнтові і відложив його на бік, у кишеню, щоб не дотикнувся інших, чистих лікарських знарядів. Пробита дівчинка вмерла.

ПОКАРАЛИ БРАТІВ-АДВОКАТІВ.

Суддя Ебс в Ошаві, Онт., покарав двох братів-адвокатів наложити бойкот на німецькі вироби. При тій нагоді міська рада дебатовала над політикою Гітлера, при чому міждинами приходило до перепалок.

ТОРОНТО БОЙКОТУЄ НІМЕЦЬКІ ТОВАРИ.

Голосами 14 до 5 міська рада Торонта (Канада) вирішила наложити бойкот на німецькі вироби. При тій нагоді міська рада дебатовала над політикою Гітлера, при чому міждинами приходило до перепалок.

ПОТІХА ДЛЯ ТОВСТИХ.

Товсті люди є звичайно темною для жартів, але з ними не так погано, як хто думає. Д-р Синклер, профісор медицини у Квінс університеті сказав у Торонті, що „людське сало" має для людини таке саме значіння, як грошеві ошадності, здепоновані в банку, які припадуться на „слітний день".

Тіло людини є все забезпечене зо всіх сторін, якщо має резерву товстий, які достарчують цілому устроєві людини снагу на порушування „людської машини", а крім того відбивати атаки різних хижаків на здоров'я. Це сказав учений на конвенції учених, отже має якийсь значіння і потіху для всіх осіб, що носять на собі щедру „резерву" заощаженного сала.

ВИНОГРАД ЛІКОМ НА НЕРВИ.

Нервові люди повинні їсти багато винограду, бо від винограду успокоюються розстроєні нерви. Подібно ділає до певної міри і вино. Виноград має у собі багато вітамінів, мінеральні солі та трошки білковини.

НЕ БУДЕ ВІЙНИ В ЄВРОПІ ПРИ НАЙМНІ ДО ОСЕНИ

БЕРЛІН. — Канцлер Гітлер покинув Берлін і відїхав у гори, до Берхтесгадену в Баварії. Звідтам кермуватиме державними справами ціле літо. З пляну щодо літніх вакацій закінчують, що до листопаду Європа матиме спокій, бо до того часу Гітлер не зачне ніякої нової акції. До Берліну вернеться канцлер шойно у вересні й тоді доперва буде можна надіятись підготовки до остаточної боротьби за Данціг. Але і тут мабуть не приїде до якогось дійсно серйозного конфлікту. Рахують на те, що Польща вкінці таки погодиться по доброму на прилучення Данцігу до Німеччини, поробивши певні застереження щодо військових укріплень міста і т. п.

40,000 ШТУРМОВИКІВ У ДАНЦІГУ.

ДАНЦІГ. — У Данцігу зачнуть спортові змагання. Нічого в тім не було дивного, коли пресова агенція Гаваса не розголошила, що між тими, що прибувають до Данцігу на ці змагання, буде — 40,000 німецьких штурмовиків із Східних Прус, та що також прибуває до міста Віктор Люце, начальник штурмових баталіонів.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА ПІД САМОЮ ВАРШАВОЮ.

ВАРШАВА. — У віддалі 16 кілометрів від Варшави виколівся поспішний поїзд Варшава—Рим, внаслідок чого розбилися цілковито два спальні вагони. Підчас цієї катастрофи згинувло 6 осіб, а 16 були ранені.

ДЕПОРТУЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ЖИДІВ.

ВАРШАВА. — Німецьке Гестапо (тайна поліція) вигнало поза німецькі границі сотки жидів, що перебували в Німеччині на польські пашпорти. Далі подають, що 4,000 жидів у Німеччині, що є польськими громадянами, обов'язано опустити Німеччину до трьох тижнів. Подісне жде ще яких 20,000 жидів. Та біда в тому, що Польща не хоче тих жидів пустити на свою територію. Ось тому ще від жовтня минулого року живе на польсько-німецькій границі в Збашині 3,700 жидів у концентраційних таборах, бо їх Польща не приймає. Також і тих жидів вигнала Німеччина як польських громадян.

РОЗВ'ЯЗУЮТЬ І НІМЕЦЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ВАРШАВА. — Польська преса подає, що в познанським воевідстві польська влада розв'язала 29 німецьких товариств за протидержавну діяльність.

ЗНАВЕЦЬ МАЄ ЗЛПІТИ СОЮЗ.

ЛОНДОН. — Вільям Стренг, начальник департаменту для справ центральної Європи в міністерстві заграничних справ, буде посланий до Москви, щоб допомогти британському амбасадорові довести до військового союзу — Англії, Франції й Советів. Стренг є, кажуть, дуже зручним дипломатом. Це завдяки йому Англія дала охорону Польщі. Тепер він буде старатись піти на руку Советам і загарантувати оборону Латвії, Естонії й Фінляндії, але тайним договором. А це тому, що згадані краї не хочуть такої оборони. Це ніби буде так, як є з Голландією і Швайцарією, що також не хочуть оборони Англії, а тайно погодилися на таку оборону. Совети дуже незадоволені, що до них не їде міністер закордонних справ, а тільки урядовець.

ПІШУТЬ, ЩО СОВЕТИ СПЕКУЛЮЮТЬ.

ВАРШАВА. — Польська преса незадоволена, що Совети горюються і зволікають з військовим договором. Пише, що Совети хочуть піднести свій утрачений у світі престиж і використовують ситуацію, бо ніби їх Англія потребує. Тому ставлять високу ціну за свою участь у потрійнім союзі: Англії, Франції й Советів. Преса звертає увагу на те, щоб такі далі памятали, що Совети є загрозою, бо є зв'язані нерозлучно з Комінтерном і його акцією поширювання комунізму в світі.

НОВИЙ КАЛЕНДАР ДЛЯ ПРАВОСЛАВНИХ.

ВАРШАВА. — Як відомо, польський уряд уже видавав форсує заміну старого календаря на новий серед православного й греко-католицького населення. Цьому вторює і польська преса. Тепер ця преса доносить, що „на бажання людности" (так звичайно голоситься!) православний архієпископ Теодосій у Вильні дав благословенство на новий календар, який увійде в ужиття між православними молодечького повіту. Польська Агенція Телеграфічна запевдає, що також і „православне населення Волині" домагається нового календаря.

ЗАБУВАЮТЬ, ЩО ПОДІБНЕ ЗРОБИЛИ З УКРАЇНЦЯМИ.

ЛЬВІВ. — Польський закон вимагає вже від кількох місяців, щоб на українській землі на всіх українських газетах були також польські написи. А тепер польська преса обурюється, що в Німеччині німецька влада наказала, щоб заголовки польських газет були подавані ще і в німецьким перекладі.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Платити треба три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Часопис виходить (в англійському часті):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Ситі і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади наші гот послати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНАМЕННИЙ ПЕРЕГЛЯД

Під час так званого „Дня професійних і бізнесових жінок“ на Світовій Виставі в Нью-Йорку відбулася знаменна церемонія, яка була неласкою переглядом величезної переміни в людському розвою, якої часто люди, що живуть у цих часах, зовсім не добачують. Відноситься ця переміна до поступу, який за останні десятиліття зробила одна половина людського роду, жінка.

У той день на виставі відкрито в імені кількох десятків жіночих організацій головну квартиру для кар'єрових тур для жінок, що має на цілі уможливити жінкам, які мають кар'єру, оглядати Нью-Йорк, а головною його бізнесовою й професійною центри. На тій церемонії проголошено імення 12 найвизначніших жінок Америки, вибраних відповідною жіночою радою зпоміж кількох кандидаток імен, проголошених публікою по всьому краю. Власне ця листа найвизначніших жінок є незвичайно вимовним образом нашого часу.

Є в цій листі передовсім пані МекКормик, загранична кореспондентка великих американських часописів. Даючи їй відзначення як „жінці 1939 року“, комітет величав її за докладність і ясність її донесень з розбурханої Європи, за сполучення в одну цілість правди, чесності й цікавого представлення справи. Відповідаючи на цей привіт, пані МекКормик сказала, що вона сама вважає факт, що вона є кореспонденткою великих газет, за доказ живого зацікавлення жінок подіями світу. Про це саме, на її думку, свідчать імена 12 інших вибраних жінок.

Між 12 визначними жінками є пані Рузвельт, що є визначною людиною без огляду на те, що вона є жінкою президента Злучених Держав; Айда Тарбел, визначна письменниця; д-р Флоренція Сабін, учена; Анна Ворбертон Гудрич, професорка; Кері Чепмен Кет, керівниця руху за жіночу рівноправність; Елінора Белмонт, основниці опери; Марія Бірд, історичка; С. Джозефіна Бейкер, піонерка руху проти смертності дітей; Джорджія О'Кіф, малярка; Малвіна Гофмен, різьбярка; Гелен Роджерс Рід, директорка реклами в газеті „Геральд Трибун“; і Гелен Келер, що, не зважаючи на те, що вона сліпа й глуха від дитячого віку, стала визначною суспільною діячкою й публіцисткою.

Такі постаті видало зпоміж себе жіноцтво за літа останнього покоління, бо тридцять літ тому жінки не то що не займали визначних становищ на різних ділянках людського життя, але навіть зовсім деякими ділянками не займалися. Ніщо й казати, що цей поступ приносить жінкам славу, але користь усьому людству, і жінкам і чоловікам. І тому щасливий нарід, у якому жінці відкрито ділянки людського життя рівні з чоловіками.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ У ЛЬВОВІ

(Зразок польського безправства).

По селах Галичини вже проминули вибори до громадських рад. Про них була вже згадка. На день 21. травня 1939 були розписані вибори до громадських рад у містах Польщі. Між іншим — такі вибори відбулися теж у Львові, щоб вибрати 76 радних.

Багато справ має до узгодження й керування громадська рада. Все, що відноситься до перших прав людини та її потреб від опіки над дітьми, аж до поселення, комуналізації та охорони включно, полагоджується на області громадської ради. Тому то такі вибори не можна собі легковажити; хто хоче, щоб і його інтереси були узгоджені, чи то будуть інтереси станові, національні, чи соціальні, мусить подбати про своє власне заступництво в раді. Не-своє заступництво не обстане за чужими інтересами.

Але на нашому українському відтинку зміщуються ще дуже яскраво інтереси національно-політичні з одного і другого боку, себто з боку української й польської. На терені громад виступають в меншому вправді як у державі, але зате різкішому обемі всі противенства й пристрасті між двома народами, що тиснуться на одній території. Пристрасті, що є вислідом глибокої ненависті й охоти знищити все, що непольське, підсичують найрізкіші чинники (школа, костел, урядники, а головною пресою) і то до такої міри, що в цілому краю, а головною у Львові, українцями страшають дітей польських. Загалом нема грізнішого ворога, як українці, хіба ще трохи німці. Правда, на письмі можна тих українців представити слабшими, пишучи те слово в „лапках“, але що зробити в говореному слові, де „лапок“ не можна поставити?

Вибори! Гарна, демократична назва. Вважається щось свободне, щось таке, що підносить людину в її гідності, що шанує її волю. Та ба; коби то вибори — нехай би й такі, де людину заагатовують до безпам'яті, але всетаки нехай вона сама рішається, за якою демагогією податися. А то такі вибори, як у нас, то насправді тріщать усякий глум. Школа нашої консолідації, що її заклали українці Львова без огляду на політичні, чи інші ріжниці. Школа стільки зусиль і дисципліни, коли те все буде вислідом догори дном, а кінцевий вислід буде такий, що один чи другий брехливий письмака напише, що українці у Львові нема. Нема

хан поведе орду воювати литовські землі. В Москві також так міркували, хоч князь Михайло Воронинський, старий ворог татарів, осмілювався говорити, що не належить повніти у спокоюватися, довіряючи запевненням хана і вістям, присланим з Криму.

В квітні 1571 року хан несподівано скликав свій курітай і заявив, що похід буде на Литву, а на Москву.

— Я — сказав він — умисно не говорив того нікому, щоб наш ворог, московський князь не довідався і не приготувався до оборони. Нападимо на нього нагло. В його державі біда і нещастя — і голод і помир на людей; ліпших своїх воеводів він сам побирав; тепер у нього осталася дрянь. В нас є їхні люди, що поведуть нас бродями і манами до самої Москви. Візьмемо Москву, спалимо її, зруйнуємо цілу московську державу, як ми ніколи ще не руйнували. Памятає, як вони, невірні, зачухали, що в нас на хліб недорід і на людей помир і на худобу зараза, задумували в таку пору йти на нас, хотіли наші кримський юрт покрити, як покорили Казань і Астрахан. Але великий пророк затьмив

ту не тільки на числі, але й на значінні, навіть політично, в державі. Бо якби інакше розуміти кинене в останню хвилину гасло польських виборчих організаторів, що розкидали летючки виключно з таким закликом: „Побіда Обозу католицько-народового — то побіда над „українським“ сепаратизмом“!

В такий атмосфері все, що жило, дійсно затиснувалось і робило все, що тільки далося. Діялися несамолюбні речі, такі, про які важко було і подумати наперед. Одже першусього якісь невідомі осібники перевірювали виборчі списки, виставлені до прилюдного огляду і, користаючи з постанови виборчого закону, що можна вимагати викреслення з списку такого громадянина, який не має на це права, запропонували понад 20,000 громадян до викреслення. Були між ними, правда, і поляки, але з українців мало хто залишився на списку. Щоправда, українці обстоювали за своїм правом і хто міг доказати безосновне викреслення, цей вернувся на список; але при самих виборах показалося, що багато з привернених знов викреслених, а навіть були нові викреслення, переведені вже після речення, визначеного до остаточної перевірки.

Кандидатом на радного може бути той, хто має сам право голосування у Львові, якщо за ним заявиться на письмі 100 виборців. Українські кандидати, а було їх 19, мали 150—200 підписів на листі, але вистарчило закреслювати правдоподібно підписаних, щоб не осталося 100 підписів і вже оголошена листа кандидата неважна. Правда, закон каже, що комісія має вивести повноважних кандидатів, щоб до виборів, бо обидні українці в почутті сили „зголосили демонстраційно свої листи кандидатів у всіх виборчих округах“. Там писали політичні мішанці, що складаються на правлячу в державі і львівському магістрату, нібито „аполітичну“ групу О.З.Н. (Обуз зєднана народового).

Найкрикливіше виступали католики, що назвали себе „Обуз католицько-народовий“. Вони казали: „Вибори рішають чи в нашому місті удержиться дотеперішнє правління на ратуші (ситі год), чи наступить інше. Дотепер навіть не було спроб підняти боротьбу з чорною хвилею жидівства з гетта. „Крізь пальці дивляться на зріст і роззухалення в городі орлеят, на стихію т. зв. „українську“. Ще інші підшувалися під опікунів бідності, якої в місті безліч, та обіщували працю, хліб, добро.

Як наслухатися було того всього, то виглядало, що українці дійсно становлять у місті неабияку силу. Силу, спер-
IV.
Татарський напад.

Кудеяр, у товаристві двох руских зрадників, з відділом п'ятих тисяч татарів, ішов вперед через ногайські степи муравським шляхом. Великі юрби ногайців з'їздилися з усіх усюдів на муравський шлях верхи, з сагайдаками і луками за плечима і вели з собою багато коней про запас. Похід мали відбутися трьома дорогами: одні мали бути злучитися з ханською ордою, другі звернутися з муравського шляху, переправитися через Донець і, дійшовши до заселених місцевостей, нищити середні пограничні землі московські, а треті мали бути йти на схід, через Тиху Сосну, Тотудань до Дону, на разанські землі. В них був однаковий плян: всі мали палити руські оселі, нищити засіви, вбивати людей, а ліпших ловити на аркан і вести в полон. Вони не мали назначеного речення укінчення походу: хто встигне скорше ніж другий, нароби́ть спустошеня, нахапає бранців, той і вернеться, коли схоче додому, в свої степи. (Дальше буде).

борчого комісара, засіли у крайські мужі довіря, коли вже голосування йшло повним оком.

Приходили українські виборці, а тут одному по другому заявляє комісія, що він уже голосував. „Якже так — дивується виборець; як тепер просто з дому“ — „В нас записано, що ви голосували“. І не було ради.

Або знов такий випадок. Стоять виборці перед комісією один за одним у черзі. Між ними український адвокат д-р Кость Паньківський. Підступає крок за кроком за своїм попередником. Нарешті його попередник уже дійшов до ступеня перед комісією.

— Яка годность? (яке імя) — питає комісія.

— Д-р Кость Паньківський, відповідає голос незнайомий правдивому д-рові Паньківському, що стоїть за ним.

— Вибачайте, добродію, — каже справжній Паньківський.

То я є д-р Паньківський. Прошу комісію справедливо.

— Ми не маємо обов'язку. Зробіть самі вжиток.

Д-р Паньківський оглянувся, але вже не було з ним „робити вжиток“, бо фальшивого Паньківського вже не було.

І нарешті рахують і рахують, від неділі до п'ятниці, коли не пишу, ждучи на вислід, але вислуду ще нема. Польська преса проголосила, що не вийшов ані один українець, „а це докажує, що український елемент у Львові... без значіння“.

Врешті польський елемент у Львові відійшов від страху. Нарешті, шойно виявилось, й українці повинні це зрозуміти, що їх у Львові — нема. Отже нема й мене, що це пишу. А може ще так головна виборча комісія якось дорахується і якийсь український радний таки вископить... У нас усе можливе.

Львів, 26. травня 1939.

Чому Англія змагає до союзу є СССР?

(Для „Свободи“).

Головною причиною того є невеликий (відносно) воєнний потенціал Англії і її союзниць Франції. Воно є так, що можна згодитися з думкою Сталіна, який недавно виволовився, що „Англія намагається витаскувати каштани з вогню советськими руками“. Вияснити це порівняння цифр.

Загальне число людей, підготованих до воєнної служби, є так: Англія — 5 мільйонів, Франція — 10 мільйонів, — разом 15 мільйонів. Німеччина — 14 мільйонів, Італія — 7 мільйонів, — разом 21 мільйон.

Число організованих військових одиниць: 1) під час оголошення війни Франція має наготові: 36 дивізій, Англія 19 дивізій, разом 55 дивізій або приблизно 700 тисяч бойців. 2) Німеччина: Німеччина — 51 дивізій, Італія — 45 дивізій, разом 96 дивізій або приблизно 1,100 тисяч бойців.

Щодо розгортання нових формаций під час мобілізації, то цифри є наступні: 1) Франція — 154 дивізії, Англія — 45 дивізій, — разом 199 дивізій. 2) Німеччина: Німеччина — 102 дивізії, Італія — 90 дивізій, — разом 192 дивізії. Якщо до того причислити вище названі готові дивізії, то сила англо-французів буде рівною 2,200 тисяч бойців, а сила німецько-італійська — 2,500 тисяч бойців. Перевага є на боці тоталітарного блоку.

Ще більше ця перевага стає безсумнівною, коли порівняти скільки матеріалу обох блоків.

Гармати: Англія і Франція разом мають 11,000, Німеччина і Італія — 23,000.

Скоростріли: Англія і Франція — 45,000, Німеччина і Італія — 80,000.

Повзи (бойові вози): Англія і Франція — 3,500, Німеччина і Італія 6,500.

Отже матеріальна сила німецько-італійського блоку приблизно два рази переви-

щує таку силу блоку англо-французького.

Питання є, наскільки може допомогти Англії й Франції союз із Советами? Матеріально їх сила ніби збільшилась 1½ як не 2 рази (тяжко підрахувати точно, скільки сил Совети можуть залишити в Європі, вважаючи на ніпоську небезпеку для них в Азії). Але чи не буде для англо-французів союз з Советами такою підтримкою, якою є штурм для вільника?

Не що давно відбувся „конгрес всесоветської комуністичної партії“ висловився: „капіталізм не може бути зникнований шляхом експорту революції в ту чи іншу країну. Робітничі класи нашої країни не експортують революції. Але вона своєю прикладом може прискорити наслідання і завершення революцій в інших краях“. І далі: „Наша країна вразі потреби виступить для того навіть і з збройною силою. То буде справедлива війна, якої метою буде звільнення народів від влади капіталу. Для розв'язання тої висвітлено-історичної задачі треба всляк зміцнювати нашу червону армію і червоний флот“.

І на таку армію Англія Чеймберліна і Черчіля числить, як на певну допоміжну силу. От справді, як кажуть у нас на селі: „коли Біг схоче покарати, він відіймає у людини розум!“

Полковник Рубин.

Парадокс.

— Знаєте, на бенкеті в панства Ф. я сидів між славним поетом і багатим промисловцем.

— Про щож ви з ними говорили?

— З поетом про гроші, а з промисловцем про літературу...

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина третя.

(98)

Щоб ще більше утвердити в її думці литовців і приспати Москву надією на союз з нею, підпис побуту литовського посла в Бакисараю. Девлет-Гірей, не заперечивши його ні разу до стола, гостив Атасію Нагого, відказував на Литву, хвалив московського царя, жалувал того, що добра згода з московським володарем нарушилася була походом турків на Астрахан, упевнював, що татари йшли поневоли, обіщав на будуче жити з московським володарем у згоді, в дружбі, по братерській і разом їти війною на спільного їх ворога, литовського володаря.

— Я — сказав тоді Девлет-Гірей Атасієві Нагому в присутності являського бєя й одного мурзи, що брав по-

стейно подарунки від московського царя — я вмісно від турків так, щоб їм не велось: я так робив з братерської любови до твого володаря, мого наймилого брата і найвірнішого приятеля.

Слова Девлет-Гірея були передані Нагім у Москву в грамоті, післаній спеціальним гонцем; і той гонець повторив, бувши очевидцем, відрядив висті, що цілий Крим ладиться на весну до війни з Литвою, а являський бєй післав від себе до царя і впевнював, що все сталося його заходом, та просив для себе подарунків від московського володаря.

І справді, у цілім Кримі знову, хоч усі знали, що на весну буде похід, думали, що

У КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ В АМЕРИЦІ

повинна бути

ПРОПАМ'ЯТНА**КНИГА**

ВИДАНА З НАГОДИ
СОРОКЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЦІНА 2 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в „Свободі“:

"SVOBODA,"

83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

3 ДНЯ

НАДУЖИВАННЯ СВОБОДИ.

Секретар ньюйорського стейту, Майкел Волш, сказав у промові з 4. червня ц. р., що причиною багатьох лих, які діються сьогодні на світі, є те, що люди надуживають свободу. У своїй поведінці й у своїх діях вони не беруть під увагу моральних чинників, не застановляються над тим, що можна робити, а чого ні, тільки мають на увазі виключно свої забаганки й роблять те, що хочеться їм робити. З такого поступовання виходить шкода для оточення й остаточно мусить знайти хтось, що ту розперзану свободу мусить укоротити.

Так приходять до диктатури. Секретар Волш виразно підкреслив, що в тоталітарних краях у той спосіб прийшли до влади диктатори. Диктатура це реакція на цю надуживану свободу, говорив він.

НАША ВОЛЯ ОБМЕЖЕНА.

В далішній промові Волш доказував, що наше життя, наша воля, є обмежені певними природними, соціальними законами, яких ми не сміємо переступати. Без тих законів немислимий лад і порядок у збірній житті людей. Переступаючи ці закони, ми нищимо цей порядок, викликаємо хаос, нелад і спихаємо цілу суспільність до руїни.

Тому, користуючись особою волею і свободою, ми всі повинні брати під увагу не лише наші забаганки, наші особисті інтереси, але також добробут і інтереси загалу, серед якого живемо. Повинні думати, що „можна робити“, а не лише, що „хочемо робити“.

ПРО ЦЕ ВЖЕ ПИСАЛОСЬ.

Треба зазначити, що про це згадували ми і писали не раз у нашій пресі. Та це така важна справа, що не шкодить до неї час до часу знов вертатись. Але такий підхід, який учить, що наша воля обмежена й ми не повинні робити всього, що нам подобається, — деякі люди таврують „диктатурою“, а навіть „фашизмом“. „Ви будете мені приказувати, що робити?“, скаже вам не один розперзаний хаотик, коли зробите йому заввагу, що чогось не можна робити. „Тут не диктатура, а демократія“, ще достатньо.

НИЩИЛЬНИКИ СУСПІЛЬНОГО ЛАДУ.

Попри відорваних хаотиків і отаманчуків є в Америці (і в інших краях) цілі, добре зорганізовані політичні кола, які підкопують демократичний лад саме тим, що поширюють думку про повну, цілковиту, необмежену свободу одиниці. Вони роблять це свідомо, з великим вирахуванням. Усяку спробу запровадити суспільну дисципліну вони таврують „диктатурою“, всяку спробу покласти край надужиттю чи то в прилюдних промовах, чи в друкуванні книжок та часописів, чи у фільмах, літературі, мистецтві і т. п., вони, ті нищильні кола, відразу таврують таке змагання як спробу запровадити фашизм, чи нацизм. Вони хотіли, щоб була необмежена свобода друкувати те, що їм вигідно; щоб вони могли в розперзаний, нечесний спосіб нищити своїх противників. Вони хотіли, щоб обмеженої свободи в друкуванні і продажі книжок, щоб мати можливість підкопувати наші теперішні моральні засади своєю сороміцькою „літературою“ чи сороміцьким „мистецтвом“.

ЧОМУ ВОНИ ЦЬОГО ХОЧУТЬ?

В той спосіб вони хочуть підкопати ті моральні підмурівки, на яких побудований теперішній суспільний лад, а

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Виступ українців у Мінесотському університеті.

В суботу, 27. травня, відбувся ціловечірній виступ українців в університетському театрі. Це перший раз трапилося, що на цій сцені виступала група, що не належить до університету.

Клуб українських студентів при Мінесотському університеті рішив дати українську програму з метою створити грошовий фонд для допомоги студентам українцям. Університетський уряд дуже прихильно поставився до цієї думки й дозволив ужити для цієї цілі сцену університетського театру. Хор та клуб танцюристів, що є при українській православній церкві св. Михайла в Мінеаполісі, згодились дати даром двогодинну програму, щоб тим допомогти українській студентській молоді. Треба зазначити, що це не перший раз члени цих організацій згоджувалися виступати безкорисно, даючи свій

час і працю для доброї цілі, зокрема для інформації американської публіки про Україну.

Програма складалася з 3-х актів, у яких спів хор, під умілним керівництвом о. Павла Корсуновського, переплітався з танцями. Місцевий артист-скрипак Іван Деніс, як завжди, чудово відіграв кілька куснів на скрипці. Присутні були захоплені й не спішили навіть розходитись після того, як програму закінчено.

Тиждень перед виступом, на запрошення університету, пані Грановська влаштувала з мистецького боку дуже зміло виставу українських народних виробів у книгозбірні університету. Ця вистава буде на домігання уряду університету продовжена до кінця червня ц. р.

Присутній.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Ювілейне Свято 1-го відділу ОДВУ.

І мови різної річки
Записав в одно широкое море,
Двухвєтъ по річному пташці,
І степ по річному говоріть.
Таких прекрасних сів на
шого поета Олєса вжив коміт у лєтучках до наших місцевих та позамісцевих громадян, щоб заінтересувати їх ювілейним святом 1-го відділу ОДВУ в нашій місцевості, що відбулось у суботу, 27 травня ц. р., в домівці Українського Демократичного Клубу в Асторії.

Свято започаткував кортєньою промовою до численної зібраної публіки та запрошених гостей теперішній предсідник відділу, п. І. Сидор, і передав провід у руки п. В. Череватюка, як першого предсідника тогочасного відділу в нашій місцевості.

Сам концерт започатковано відігранням американського гімну оркестром п. М. Сербенського з Нью Йорку, а згодом пописом українського Хору „Думка“, під проводом п. Скоробогача, теж із Нью Йорку.

Потім наступив доволі обширний звіт з цілої десятилітньої праці відділу, його надбань та матеріальних користей, починаючи від його оснування в 1929 р., а скінчивши на згаданім ювілейнім святі.

З протоколярних записок відділу показалося, що першими ініціаторами в оснуванні так званої „Військової Організації“, а тепер „Організації Державного Відродження України“ в Америці, були в нашій місцевості: проживаючий тепер у Нью Йорку п. П. Задорєцький, покійний уже нині Д. Бурдига, К. Лисюк, Е. Кривень, В. Череватюк та п. М. Максимович.

Першим предсідником у нашому відділі був п. В. Череватюк, його заступцем був п. Н. Дайсак, секретарював п. Задорєцький, скарбником був п. М. Галан; покійний Д. Бурдига та І. Драля увійшли в члени провірної комісії.

Теперішніми урядниками є: Іван Сидор, голова; Г. Василік, заступник; А. Климишин, скарбник; секретар М. Бея; Е. Кривень, В. Череватюк і п. І. Кубарик — члени ревізійної комісії; п. М. Левіцький, організатор, а п. В. Гельнер, представник нашого відділу в Окружній Управі ОДВУ в Нью Йорку.

Праця наша впродовж десятих літ не обмежувалася виключно на добровільні оподаткування наших членів, але ми входили в безпастанний контракт з іншими нашими товариствами, як Українським Демократичним Клубом, Українською Жіночою Громадою в Асторії, Відділом 5 У. Н. С., Українським Молодечим Клубом, а остаточно з Українським Золотим Хрестом, який у нашій місцевості щойно недавно зорганізувався.

Крім того впродовж десятих літ ми влаштували тут час до часу різні підприємства, балі, віча, концерти, пікніки та просвітні відчити, з котрих увесь матеріальний дохід призначували не лише вільній боротьбі, але й іншим нашим установам у рідному краю, як приміром: „Просвіті“, „Рідній Школі“ українських інвалідів, тощо. Впродовж десятих літ на поміч Рідному Краєві ми зібрали \$3,609.30. За той самий час на різні народні цілі вислали з нашої місцевості \$3,535.58. В місцевій касі до дальшої розпорядимости лишається \$73.72.

Про самий наш концерт, а згодом бал, без перебільшення можна сказати, що відбувся надсподівано задовільно.

Про ідеологію нашої організації промовляв у нас п. Е. Ляхович; про обовязки наших громадян супроти помочи Рідного Краю говорив предсідник місцевого нашого політичного Клубу п. В. Врублевський; промовляв коротко член головної управи ОДВУ п. Лєськів; пописувався згадавши вже український хор „Думка“, відспівала нам мов соловейко „Ой, казала мені мати, тай наказувала“ панна Каршин з Нью Йорку; знаменито грав наш молодечий гармоніст, синок гром. Левинчик з Асторії; при акомпаніменті пані Ляхович виступав молодий, але талантливий наш скрипак Левіцький, син відомих місцевих родичів.

Одним словом, згаданий наш концерт випав краще, ніж ми самі сподівалися. Наша публіка і цим разом дописала. Самої грошовей збірки підчас концерту було \$32.25, не числячи вступу та інших доходів.

Зложили по \$1: Е. Ляхович, В. Гельнер, М. Бея, М. Левіцький, А. Левинєць, І. Марко, Г. Василік, В. Перій, Н. Табака, І. Підгірний, І. Кубарик, п. Колосівський, М. Сербенський, В. Череватюк, Е. Кривень, М. Домірецький, І. Сидор, А. Мартин, В. Загоруйко, М. Заровенний; решту зібрано дрібними, що загалом зробило \$32.25.

Михайло Бея, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Звертаймо увагу на молоді і українську школу.

Українська імміграція в Америці зробила дуже багато добра для старого краю. Ми вислали звідси велику суму грошей до рідних сіл і містечок, до рідні, а також як допомогу українським інституціям чи українській справі взагалі. А коли поглянемо на наші церкви по наших громадах, чи на наші заповомові організації, чи на наші Народні Доми, то побачимо, що ми вложили багато грошей і труду також і

УВАГА! ЮНГСТАВН, ОГАЮ, І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ОДИНОКОЮ НАГОДОЮ У ЮНГСТАВНІ І ОКОЛИЦІ ПОЧУТИ СЛАВНОГО УКР. ОПЕРОВОГО СПІВАКА

МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО

— буде —

КОНЦЕРТ

У НЕДІЛЮ, 11. ЧЕРВНЯ (SUNDAY, JUNE 11, 1939)

В YOUNGSTOWN CENTRAL AUDITORIUM

В ГОДИНІ 8. ВЕЧОРОМ.

Дош чи погода, гарячо чи холодно, українці повинні виповнити Українську Галу по береги, щоби маніфестаційно привітати „українського Каруза“, відомого зо своїх високо-артистичних виступів в Києві, Одесі, Берліні та інш. великих європейських містах.

в розбудову нашого життя в публічності. Маємо в ній 80 дітей з чотирма сестрами. Але є одна велика помилка в нашому житті. Ми замало думали про молодь, тут роджені покоління. Тепер усі питають, як одиниці так і організації, де наша молодь? Чому вона не приступає до наших організацій? Бо виходить, що так довго стоїть у наших організаціях, як довго за неї платять родичі.

Фактом є, що 50% старої молоді, що є в Америці з нашою крові, вже для нас пропає. А тепер треба рятувати молодше покоління. І то, на мою думку, головню цілоденними українськими школами. Не дурім себе, що можемо далі вчити тутешню молоді на такий лад, як це досі ведеться у вечірніх наших школах. Правда, краще, що є такі школи, ніж би не було ніяких. Але й то правда, що те знання, яке наша дітвора з тих шкіл виносить, не є вистарчальне. Навіть тоді, коли та дитина по українськи співає чи танцює, чи навіть читає. Ми мусимо і в нашому українському житті в Америці користуватися з дерева знання і дерева життя. І притому пам'ятати, що без української Церкви не вдержиться і українське життя в Америці. Наше життя мусить бути надхнене любов'ю і чуттям до своїх найближчих, до своєї рідні, до своїх приятелів, бизнесменів, професіоналістів і т. д., що є нам рідними. Те все мусить бути зацплене замолоду. І то своєю українською школою.

А що значить українська школа, це знаємо добре в нашій громаді, де така школа є під жаром сестер ЧСВВ. І то вже від 1928 р. Зпочатку була це вечірня школа, від двох років є цілоденна, від першої до шесті кляси, з правом

публічності. Маємо в ній 80 дітей з чотирма сестрами. Але йта учить раз на тиждень української мови для старших і дорослої молрді.

Тепер наша молодь добре зорганізована, молодечі товариства мають поважне число членів, а хлопці й дівчата поводяться чесно й морально. А церква, хоч простора, то кожної неділі битком набита молоддю, що нема її де помістити. Так, що сама молодь уже зложила \$1,000 на будову нової церкви. Наша молодь також забавляється. Але як? У салях готелів, що є першорядні. І завжди залишає по собі добру славу. А це також щось значить.

І у нас є різні партії. Але якось живемо разом, одні до одних ходимо, свої організації побираємо. Молодь патріотична, а заслуга в тому у великій мірі — української школи. От був зізд молоді в Дітроїті. Шож було з цього зізду, як би не було там молоді з Гемтремк?

Ось ті думки підношу, щоб ними звернути увагу нашого громадянства і наших народних установ на вагу своєї школи. Бачу, що з такої школи, яка є в нас, є велика користь. Це пізнати наглядно на нашому молодому поколінні, що виходить з цієї школи.

Йосиф Крупка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕМЕРІДЖ, ПА. Північний мітінг Бр. св. Василія Вел. від. 161., відбудеться в суботу, 10. червня, точно в 5. годині пополудні, в льокалі під ч. 600 Глемула Еве. Проситись всіх членів вирішити свої догви, бо в протинім разі будуть суспендовані. Член, не явившись, заплатити кару 50 ц. а урядник 1 дол. — Антін Палафалі, секр.; Андрій Стефанович, предс.; Василь Ясиницький, кас.

ОДИНОКА НАГОДА ПОБАЧИТИ ПРЕКРАСНУ ФІЛЬМУ

„МАРУСЯ“

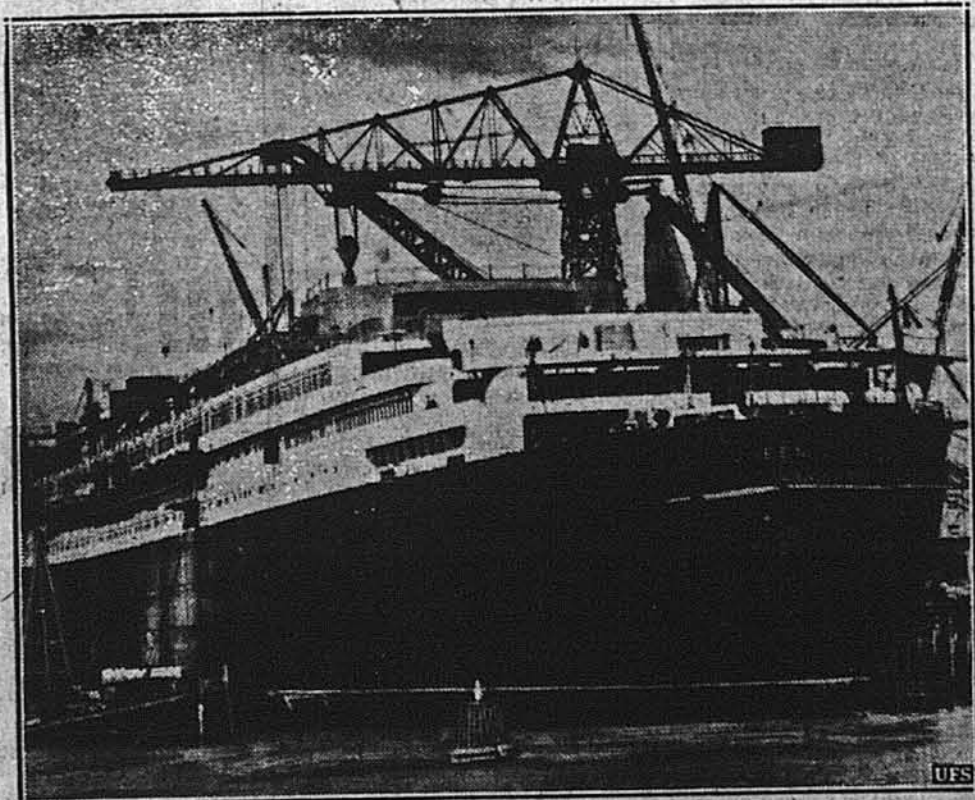
і водночас послухати чудові спів хор нашого славного проф. О. КОШИЦЯ

та музику проф. Р. ПРИДАТКЕВИЧА, в гарних AIR COOLED Theatres.

PITTSBURGH, PA JUNE 6, 7, 8, 9, 10, 11 & 12, 1939 at the ART CINEMA THEATRE, 809 Liberty Ave., near 7 Ave., continuous performance. Daily from 11:30 a. m. to 11:00 p. m.

DETROIT, MICH. FRIDAY & SATURDAY, JUNE 9 & 10, 1939, at the PARK THEATRE, 2626 Division E. Continuous performance Friday from 6 to 11 p. m., Saturday from 1 to 11 p. m.

CHICAGO, ILL. SATURDAY, JUNE 17, 1939, at the CORNELL THEATRE, 1923 West 51st St., (near Damen Ave.) Continuous performance from 1 p. m. to 12

НОВА КОРОЛЕВА МОРЯ.

„Квін Елізабет“, новий корабель лінії Кюнард, на викинчєні в корабельних доках у Клайдбенку, в Шотляндії. Він має 1,030 стіп довжини, себто 10 і пів стопи більше ніж його „сестра“, „Квін Мейрі“.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ІДЕМО НА ВИСТАВУ!

Подію до відома, що з нашої громади, Аксонія, Конн., поїде до Нью Йорку в дні 18, червня б. р. 5 боїв з 160, особами, що хочуть бути учасниками Українського Дня на Світовій Виставі. Збираються же заохочувати, шестий, бос, бо є дальші згодошення. Як на нашу незвичайну громаду, це по-важне чинство.

Григорій Патинок,
Аксонія, Конн.

ЯК НА ПОКАЖЕМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БРИДЖПОРТ, ПА.
Випуск "Миротворця" на Національній Дні в Остепі, под. Салат.

Зборилися: М. Мартинюк \$31; по \$10: Ю. Купчин, А. Довгань; по \$10: М. Козак, М. Бовк, М. Калитович, К. Сарабун; по \$5: А. Козак, О. Сарабун; К. Мушук \$3; по \$2: М. Панчак, І. Влох, П. Бабій; по \$1: Ф. Горис, Д. Цейтун, Е. А. Данилюк, Т. Чарневі, А. Філаск, Т. Мартинюк, О. Л. В. Клодичинський, Я. Буката, Н. Борс, І. Корево, Л. Балчицький, А. Антин, Т. Харіа, А. Рейтар; по \$0.50: Лаврів, Е. Шпанік, К. Гринік, О. Ковальський, М. Польовий, Т. Польовий, М. Кашинський, С. Хандога, М. Кобиланський, В. Феуку, Я. Бобель, П. Перешко, М. Росоловський, С. Готра, Ю. Гельсеский, І. Матушевський \$0.50; по 25 ц.: О. Бонішевський, О. Драфичук, А. Білоский, Т. Готра, І. Пукат, Т. Павлишин, М. Палочок, П. Макогон, П. Задорський, П. Гуль, В. Федорук, М. Данико, І. Стах, П. Харіа, А. Федосівський, К. Перфум; дрібницю 20 ц. З театральної вистави \$7.73. Разом \$153.73.

Комітет просить односторонньо, котрі ще не зложили жертв, щоби поспішили, бо збірку не будемо довше продовжувати, як до липня.

Л. Сарабун, секр.

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА.

На помірці раненим Січовикам Карпатської України.

Катедральна парохія укр. прав. церкв св. Володимира в Філадельфії разом із сестринством св. Ольги попри свою церковну працю не забувають також і про народні цілі. При кожній нагоді переводять збірні на потреби Рідного Краю, як на інавляді, на Музей Визвольної Бороти в Празі і т. д.

Останніми часами перевезено зборки на помірці раненим Січовикам Карпатської України. На панахиді за Т. Шевченка зібрано \$17.15, на панахиді за Олега Бикараб зібрано \$22.85, на панахиді за поляків у боротьбі Січовиків Карпатської України зібрано від парохії \$33.70. На тій самій панахиді члени ОДВУ члени ЧХ-ОДВУ і бувши Січові Стрільці, які виступали в параді під час панахиди, зложили від себе по \$1: М. Максимюк, д-р П. Дубас, Т. Сиветун, С. Сеньків, М. Ворончик, М. Волошинський, І. Михалюк, І. Баяк, М. Рутешка, С. Мілья, В. Кайка, С. Нелько, Т. Рибачок, О. Ситкович; по \$0.50: І. Мельник, І. Гринишин, М. Пасичник. Разом члени трьох товариств зложили \$15.50. Сестринство св. Ольги дало за своєї каси \$10; п. Росиф Ваарів жертвував \$1.

Всі жертви разом роблять суму \$103.20. Гроші виставлено через Об'єднання на призначену ціль.

О. Іван Савчук.

БАЛТИМОР, МД.

На народні цілі.

Гром. Росиф Приймак переслав через Об'єднання \$7 за призначенням: \$3 на січовиків стрільців з Карпатської України, а \$2 на пропаганду української справи в Америці.

ЗБОРИ ВІДПІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дархівщина, від 275, відбулися в галі церковній при Сусекі і Грін вул., в суботу, 10. червня, в годині 8. мечором. Присутні члени і члени, як місцеві, так і позасічові, прибули на ці збори, бо є важкі справи до пологодження. Рішало просити принести ікони на базі, котрі були роздані, а не розпорядили, і забрати свої ікони, котрі ще не забрали, та вирішити свої виклади перед парохіями зборами, щоби урядники могли злати чистий рахунок за свого діловодства. Довгоючі, не явившись, будуть беззастоводно наражені на сусуповдання. Отож ще раз прошу і пам'ятати переглянути це оголошення і з'явитися всім одним до діла. — С. Рибак, рек. секр.

ПІТСБЕРГ, ПА. Північні збори Тов. Рогатинщина, від 376, відбулися в неадолю, 11. червня, точно в 2. годині пополуночі, в домі під ч. 2114 Тугіна ул. На зборах має вибратися комітет щодо ювілейного півніку, а також є інші справи до пологодження. Отож просити всіх членів і члених прибути на збори. Не явившись член чи члениця заплатити 50 ц. кари. — Уряд.

ГВАРІТОВНІ, Н. П. Північні збори Тов. Просвіта, від 129, відбулися в суботу 10. червня, в 8. годині вечір, в домі тов. Миколи Мрикала, 146-36 — 22 Ев. Обов'язком членів прибути на означений час, бо є важкі справи до пологодження. Невиявившись член підлягає карі під сла статута. — М. Мрикала, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

СИРАКОЗ, Н. П. Північні збори Тов. Запорозька Січ, від 317, відбулися в неадолю, 11. червня, по Сл. Божій. Просити всіх членів прибути на означений час, виступати справами з цілого північчя та вирішити свої залежності. При цій нагоді просити приєднати і привести на збори бою по одному членові, як дар для відліду і У. Н. Союзу. — П. Бойко, предс.; М. Дидик, кас.; Р. Пристап, секр.

ДЕШЕВО.

На краєвій виставі винахідників у Шікаго Анджеліна Ор показувала нові непромислові панчохи й парасоль з дешевого паперу, яку можна відкинути по однократовім ужитті.

ЯК КОЗАКИ ЗДОБУВАЛИ ВАРШАВУ

За часів Хмельницького у Швеції настав новий король, Карл Густав. Він задумав відновити стару війну проти Польщі. За шведи в союзі був князь Семигороду. Це був союз протестантських держав проти католицьких — Польщі й Австрії. Шведський король і семигородський князь сподіялись опертися на протестантів у Польщі та Литві, що дуже терпіли від католиків, як і православні від католицької польської шляхти й уряду. Шведський король і семигородський князь задумали зеднати собі і Хмельницького, що здавна переговорював із Семигородом і Швецією, заохочуючи їх проти Польщі. Коли Микоша чимраз виразніше стала ламити перекладський угоді, Хмельницький постановив зачистити із Швецією та Семигородом не лише на те, щоб визволити українців до решти епід Польщі та щоб у-вільнитися від Москви.

Коли шведи зайняли всю північну Польщу, поляки постарались розсварити Москву з Швецією, обіцявши московському цареві, що виберуть його польським королем. Так довели до того, що Москва з Польщею заклочила перемир'я і почала війну за шведи. Поляки хотіли довести до того, щоб і Хмельницький зрівняв союз з шведи, та це їм не вдалося. Хмельницький був уже доволі досвід, що варт приєднати з Москвою і Польщею.

В 1656 р. (два роки після переяславської угоди) Хмельницький заклочив союз з Швецією: обіцяв шведом помагати військово проти кожного їх ворога, хоча б і проти Москви.

Зпочатком 1657 року почато спільними силами України, Семигороду та Швеції війну проти Польщі, проти волі Москви. Сам Хмельницький був уже настільки хорий, що не міг узяти особисто участі в поході. Вислав київського полк. Ждановича з трьома полками. Коли ця війна була вдалася, був би прийшов кінцеві Польщі. Під козацьку владу дісталися би були за-лізні українські землі і вся Україна булаб визволена з-під Москви.

Серед глибокої зими семигородський князь Ракоцій з 30-тисячним військом перейшов Карпати коло Прислюпу та через Сколе і Синевидське прийшов до Стрия у перших днях лютого. За кілька днів злучилося його військо з козацькими військами: київським, білоцерківським, переяславським полком і добровольцями. Командант тих козацьких військ, полковник Жданович, був визначним співробітником і дорадником Хмельницького. Брав участь у дипломатичних переговорах і їздив у посольстві до Царгороду, був послом у Польщі, поляки були його арештували. Рік пересидів у твердині в Замості. Заступником Ждановича в уряді ген. обозного був славний виницький полковник Іван Богун, що відзначився багато разів у війні проти Польщі.

Жданович із військом у січні 1657 вийшов із Білої Церкви та на Бар ішов до Галичини. По дорозі зулянали його великі сніги, козаки мусли кинути вози і перекистали все на сани. Та потім знову прийшли теплі вітри і дощі, сніг стовпився, треба було знову спроважувати вози. „У козаків такий звичай у війні, — писав тодішній угорський старшина — що кожний їздець має малий візок із харчами. У поході ті вози їдуть з обох боків, а посередній піхота; коли треба, ті вози слугують їм за шани, завдяки тим возам вони дуже сильні і про них кажуть, що нема в світі війська зручнішого у закладанні шани, як козаки“.

Коли 10. лютого перейшов Жданович попри Львів і десь за Стриєм злучився з Ракоцієм. Звідси об'єднана армія рушила проти поляків. Під Самбором прийшло до перших боїв, однак польське військо уступило за Сан. Під Перемишлем Ракоцій сподіявся рішального бою. Союзники усталися так, що на лівому крилі станули козаки, посередній семигородська піхота й артилерія, на правому боці Ракоцієва кіннота. Поляки уступили на Ярослав.

Тоді Ракоцій рушив на Краків. Там він сподіявся досягнути польську корону. По до-

рози не було сильніших військ противника і козацько-семигородська армія йшла без перешкоди далі. Українці, семигородці, воляки старались випередити один одного, скоріше дійти до польської столиці. Та тут уже стала підпадати дисципліна у війську. Всеж Ракоцій зійняв Краків, рушив за Вислу, щоб далі поширювати свою займанщину. Тут уже польський король Іван Казимир мав більше прихильників і війна йшла з ризиком шастям. Козацький загін напав на містечко Раків, однак тамошня залога заскочила козаків і вирубала до ноги 400 людей. Два тижні лежали по вулицях непохованих труни. Зате козаки знищили зовсім друге місто Іванівська. Військова дисципліна поспулася тут ще більше. „Доходило до того, — оповідає очевидець — що на полі показався заць або інша дичина, то не тільки козаки, а і старшини кинувши всякий порядок, кидалися за звіриною, так, що часом і більше хоругови гонили за зайцем“.

Під Сандомирмом Ракоцій зійшовся із шведським королем Карлом Густавом. Шведського короля витав теж від своїх полків Жданович.

На воєнній нараді постановили, що шведи і Ракоцій перейдуть на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лівий бік Висли, що шведи і Ракоцій перейшли на правий бік Висли, щоб очистити тамті землі від польського і литовського війська. Переходили під Завихостом спеціально збудованим мостом. Тут старались спершу здобути Замостя, однак твердиня була сильно укріплена. Далі пішли на Люблин. При облозі особливо визначилися козаки і місто піддалося. Та в місті була пошесть, треба було чимскорше уступати. Союзники перейшли на лів